

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Landskapslag om Ålands utrednings- och statistikbyrå

1992-93

nr 8

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att det stiftas en landskapslag om utrednings- och statistikväsendet i landskapet. Statistikhanteringen och samhällsekonomiska utredningar skall handhas av en ny myndighet underställd landskapsstyrelsen. Myndighetens namn är Ålands utrednings- och statistikbyrå. Myndigheten skall överta och utveckla de uppgifter som idag handhas av ekonomiska sekretariatet.

För att säkerställa tillförlitlig skötsel av statistikhanteringen och uppdragsverksamheten tillsätts en sakkunnig direktion av landskapsstyrelsen. Direktionen är den nya myndighetens högsta beslutande organ.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 mars 1993.

1. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 2. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 3. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 4. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 5. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 6. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 7. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 8. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 9. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 10. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$

11. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 12. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 13. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 14. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 15. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 16. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 17. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 18. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 19. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$ 20. $\frac{1}{2} \log \frac{1}{2}$

ALLMÄN MOTIVERING

1. Bakgrund

1.1. Nuläget

I landskapslagen om fysisk och ekonomisk planering (67/74) finns bestämmelser om bland annat den ekonomiska planeringen i landskapet. Enligt lagens 1 § 1 mom. ankommer den högsta ledningen av den ekonomiska planeringen i landskapet på landskapsstyrelsen. I samma paragraf anges i 2 mom. att ett ekonomiskt råd skall tillsättas i syfte att biträda landskapsstyrelsen i ärenden rörande den ekonomiska planeringen.

Ekonomiska rådet är ett rådgivande organ för landskapsstyrelsen och är en s.k. fristående enhet. Rådet inte är direkt anslutet till någon avdelning vid det centrala ämbetsverket, vilket kommer till uttryck även av den omständigheten att rådet har egna tjänstemän som verkar vid ekonomiska sekretariatet. Sekretariatet fungerar som beredningsorgan för rådet. Ekonomiska rådet och sekretariatet förutsätts samordna verksamheten med planeringsrådets och planeringsbyråns verksamhet, rådet genom minst två årliga sammanträden med planeringsrådet och sekretariatet genom planeringschefens skyldighet att följa verksamheten vid planeringsbyrån.

Rådet tillsätts för två år i sänder av landskapsstyrelsen. Rådet består av en ordförande och sex ledamöter samt ersättare för dem. Av ledamöterna och ersättarna skall åtminstone en representera arbetsgivarorganisationerna och en arbetstagarorganisationerna i landskapet.

Enligt lagtexten är syftet med den ekonomiska planeringen att främja utvecklingen av näringslivet och sysselsättningen i landskapet. Särskilt skall planeringen inriktas på förslag till åtgärder i anslutning till lagstiftningen om utvecklingsområden. Av förarbetena till lagen framgår det att ekonomiska rådets huvudsakliga uppgift skall vara att uppgöra förslag till ekonomiskt-politiska åtgärder. Dessutom skall annan ekonomisk planering än den egentliga utvecklingsplaneringen handas av ekonomiska rådet. Enligt lagens 14 § skall rådet samordna sin verksamhet med den ekonomiska planering som bedrivs av landskapsstyrelsens finansavdelning och kommunerna, bistå landskapsstyrelsen med uppgifter och utlåtanden i ekonomiska planeringsfrågor samt lägga fram förslag till åtgärder som är av betydelse för den ekonomiska planeringen.

Avsikten med ekonomiska rådet är enligt förarbetena att det skall motsvara det på riksplanet verkande ekonomiska rådet, som utses av statsrådet och är underställt finansministeriet.

Ekonomiska sekretariatets verksamhet har omfattat en stor del av det samhällsekonomiska fältet, från regionala utvecklingsfrågor över allmän näringspolitik till konjunktur- och finanspolitiskt inriktade frågeställningar. Sekretariatet har även under årens

lopp gradvis byggt upp en allmän statistisk kompetens och bidragit med kunskaps- och planeringsunderlag rörande hela det åländska samhällets levnadsvillkor, inkomster, priser, befolkningsrörelser, bostadsbyggande, kommunal och regional ekonomi m.m.

1.2. Skälen till reformen

För närvarande är ekonomiska rådets uppgift närmast att uppgöra ekonomisk-politiska program för landskapet samt att komma med förslag till åtgärder inom det ekonomisk-politiska fältet. Ekonomiska sekretariatets huvuduppgift är att ta fram statistik och utredningsmaterial som underlag för ekonomiska rådets verksamhet. Sekretariatets resurser har dessutom i allt högre grad kommit att tas i anspråk för olika typer av utredningar, kommitté- och arbetsgruppsuppdrag, nordiskt samarbete, produktion av statistik och informationsmaterial m.m. för landskapsstyrelsens behov. Sekretariatet arbetar idag på uppdrag av landskapsstyrelsen för bl.a. kansli-, finans-, närings- och utbildningsavdelningen. Sekretariatet bistår även de åländska kommunerna och andra externa intressenter med statistiska sammanställningar m.m.

Den ekonomisk-politiska planeringen är en uppgift som bör ankomma på landskapsstyrelsen. Landskapsstyrelsen anser att det inte är ändamålsenligt att det vid sidan av landskapsstyrelsen skall finnas ett organ som kontinuerligt skall syssla med ekonomisk-politisk planering.

Sekretariatets arbete efterfrågas redan i betydande utsträckning och behovet kommer sannolikt att öka ytterligare då den nya självstyrelselagen med friare budgeteringsrätt träder i kraft. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning kommer behovet av statistiska uppgifter, ekonomiska utredningar och annat beslutsunderlag inom såväl budget- och lagberedningen som inom förvaltningen i övrigt att öka i framtiden.

Ekonomiska sekretariatet är enligt landskapsstyrelsens uppfattning den enhet som har de bästa förutsättningarna att täcka det framtida behovet av sektorövergripande utredningar, analyser och statistiska sammanställningar som underlag för landskapsstyrelsens och landstingets beslut. Landskapsstyrelsen föreslår därför att ekonomiska sekretariatet ges en ställning inom landskapets organisation som är anpassad till rollen som producent av kvalificerat beslutsunderlag, framför allt i frågor av övergripande samhällsekonomisk betydelse. Ansvar för det mer detaljerade sektorbundna beslutsunderlaget bör självfallet fortsättningsvis ligga där sakkunskapen finns, dvs. hos berörda förvaltningsenheter.

Eftersom landskapet genom den nya självstyrelselagen får lagstiftningsbehörighet när det gäller statistik om förhållandena i landskapet finns det även behov att ordna handhavandet av förvaltningsuppgifterna i dessa frågor. Ekonomiska sekretariatet sammanställer idag statistiska uppgifter och landskapsstyrelsen anser att ekonomiska sekretariatet även i framtiden bör handha statistikarbetet i landskapet. Detta ställer krav

på att organisationen i förhållande till landskapsstyrelsen ges en så självständig roll som möjligt för att säkerställa en tillförlitlig statistikhantering. Dessutom är det ur kostnads- och effektivitetssynpunkt fördelaktigt att statistik- och utredningsuppgifter sköts av samma enhet.

2. Reformens verkningar i fråga om organisation och personal

2.1. Organisatoriska förändringar

För att markera att det är fråga om en ny självständig enhet inom självstyrelseförvaltningen samt för ange myndighetens verksamhetsområde föreslår landskapsstyrelsen att ekonomiska sekretariatet byter namn till Ålands utrednings- och statistikbyrå. Organisatoriskt skall byrån vara en fristående enhet och sålunda inte tillhöra landskapsstyrelsens centralförvaltning.

Landskapsstyrelsen föreslår att det skall tillsättas en direktion som skall leda och övervaka byråns verksamhet. Direktionens huvudsakliga uppgift är att vidmakthålla en oavhängig utrednings- och statistikproduktion. Ytterligare skall direktionen utgöra en kontaktlänk mellan byrån och de som efterfrågar byråns tjänster. Direktionen skall vara ett sakkunnigorgan med betydande beslutanderätt. Direktionen föreslås bland annat besluta om byråns allmänna verksamhetslinjer i samråd med landskapsstyrelsen och om verksamhetsplan samt anställa annan personal än chefen för byrån. För att säkerställa byråns koppling till landskapsstyrelsen och centralförvaltningen skall en medlem i landskapsstyrelsen vara direktionens ordförande.

2.2. Verkningar i fråga om personal

För närvarande finns det fyra tjänster vid ekonomiska sekretariatet. En tjänst som planeringschef, en tjänst som planeringssekreterare, en tjänst som statistiker och en deltidstjänst som byråsekreterare. Ytterligare verkar vid sekretariatet en tillfällig utredare. För närvarande är de personalresurser som är knutna till ekonomiska sekretariatet tillräckliga. De tjänster som finns vid ekonomiska sekretariatet överförs vid lagens ikraftträdande till byrån.

3. Reformens ekonomiska verkningar

Lagförslaget föranleder inte några ökade kostnader för landskapet. Inkomsterna kan förväntas öka i den omfattningen byrån producerar tjänster och statistiskt material som kommuner, företag och andra som efterfrågar byråns prestationer köper.

4. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Ekonomiska rådet har i maj 1991 presenterat ett förslag till ny verksamhetsmodell, ("Översyn av planlagstiftningen, Ekonomiska sekretariatets och rådets framtida roll och uppgifter"). I förslaget framhålls att behovet av parlamentariskt sammansatta policyformulerande organ som ekonomiska rådet har minskat genom utvecklandet av parlamentarismen. Det redogörs för tre olika utvecklingsalternativ för ekonomiska rådets verksamhetsfält.

Det första alternativet skulle vara att ekonomiska sekretariatet bildar ett stabsorgan med uppgift att direkt underställt landskapsstyrelsen systematiskt arbeta med utvecklingsfrågor av sektorövergripande karaktär.

I det andra alternativet skulle det sektorövergripande perspektivet i utvecklings- och policyfrågor helt överges och i stället skulle utvecklingsfunktionerna inom etablerade sakområden inom centralförvaltningen stärkas.

Det tredje alternativet, som även var ekonomisk rådets förslag, var att frikoppla de mer långsiktiga och sektorövergripande utredningsarbetet från den löpande administrativa och politiska beslutsprocessen. Istället skulle utvecklingsfrågor hanteras på ett mera kunskapsgenererande sätt inom ett utrednings- och statistikorgan fristående från landskapsstyrelsens löpande verksamhet. Som modellens viktigaste fördelar framhölls att den renodlar sekretariatets kompetens som producent av beslutsunderlag. Härigenom undviks kompetenskonflikter som så lätt uppstår då det enligt nuvarande verksamhetsmodell arbetas fram ekonomisk-politiska förslag som direkt berör de olika sektorerna. Vidare påpekas att förslaget innebär ett bättre utnyttjande av de resurser och den kompetensprofil som genom åren skapats vid ekonomiska sekretariatet samt att denna modell skulle skapa en organisatorisk grund för självstyrelsen att i enlighet med den nya självstyrelselagen ta på sig rollen som lagstadgad statistikmyndighet.

På basen av de synpunkter som framförts av ekonomiska rådet i ovan nämnda rapport och ett förslag till lagframställning om ekonomiska sekretariatet som uppgjorts av ekonomiska sekretariatet har föreliggande framställning beretts som tjänstemannauppgift vid lagberedningen.

DETALJMOTIVERINGAR

1. Motivering till landskapslagen om Ålands utrednings- och statistikbyrå

I § 1 i paragrafen ingår bestämmelser om byråns verksamhetsområde. Byrån skall bedriva utredningsverksamhet och verka som statistikmyndighet. Ett av huvudsyftena med byrån är att handha statistikväsendet i landskapet. Den närmare regleringen av

statistikhanteringen kommer att anges i en särskild statistiklag. Det preciseras inte närmare i paragrafen vilken typ av utredningsverksamhet byrån skall bedriva. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning bör utredningsverksamhetens tyngdpunkt ligga inom det samhällsekonomiska området. I övrigt anser landskapsstyrelsen att det inte är ändamålsenligt att på något vis begränsa byråns utredningsverksamhet i lagtexten. Den närmare regleringen av byråns utredningsverksamhet kommer att ske genom de allmänna verksamhetslinjerna som direktionen bestämmer med beaktande av de målsättningar för verksamheten som direktionen har överenskommit med landskapsstyrelsen.

2 § I paragrafen regleras tillsättande av direktionen och dess sammansättning. I direktionen skall det finnas sakkunniga i statistik- och utredningsfrågor. Ytterligare skall representanter för dem som efterfrågar byråns tjänster och för dem som lämnar uppgifter till byrån ingå i direktionen. För att garantera landskapsstyrelsens och centralförvaltningens inflytande i direktionen föreslås att som ordförande skall verka en medlem i landskapsstyrelsen. Medlemmarnas uppdrag är ett förtroendeuppdrag. Landskapsstyrelsen kan skilja hela direktionen eller en medlem från uppdraget innan mandatperioden är slut. Detta kan vara aktuellt när resultatet väsentligt understiger det överenskomna målet för servicen eller verksamheten. Även om det inte har intagits en uttrycklig bestämmelse om detta bör ordförande begära entledigande från uppdraget då landskapsstyrelsen får misstroende i landstinget.

3 § Bestämmelsen reglerar beslutsfattande i direktionen. På vilket sätt och när ärenden handläggs samt vem som föredrar ärenden i direktionen bestämmer direktionen särskilt, dock så att budgetförslag och verksamhetsplan föredras av chefen för byrån.

4 § I paragrafen ingår bestämmelser om direktionens uppgifter. Direktionen är myndighetens högsta beslutande organ och skall följaktligen leda och övervaka byråns verksamhet. Genom direktionen sker landskapsstyrelsens ledning av byrån.

Enligt 1 punkten skall direktionen besluta om byråns allmänna verksamhetslinjer med beaktande av de målsättningar som har överenskommits med landskapsstyrelsen. Med allmänna verksamhetslinjer avses bland annat de långsiktiga utvecklingsmål för statistikväsendet som grundar sig på utredningar om behovligheten av och kostnaderna för statistikgrenarna. Syftet med bestämmelsen är huvudsakligen att landskapsstyrelsens och centralförvaltningens behov av beslutsunderlag skall beaktas när de allmänna verksamhetslinjerna slås fast av direktionen. I praktiken innebär detta att en del av byråns resurser skall avsättas för landskapsstyrelsens och centralförvaltningens behov. Hur de resurser inom byrån som tilldelats centralförvaltningen skall fördelas inom centralförvaltningen avgörs av landskapsstyrelsen. Även målen för servicen och den övriga verksamheten skall bestämmas utifrån de målsättningar som direktionen och landskapsstyrelsen kommit fram till.

Vidare anges i paragrafen att direktionen beslutar om byråns budgetförslag, verksamhetsplan och arbetsordning för byrå. Verksamhetsplanen skall innehålla bland annat betydelsefulla statistik- och utredningsprojekt och en prioritering av dem. I arbetsordningen intas bestämmelser om byråns organisation, tjänstemäns uppgifter och behörighetskrav för tjänster samt de viktigaste verksamhetsformerna.

Ytterligare bestämmer direktionen vilka tjänster och andra prestationer som är avgiftsbelagda och storleken på avgifterna. Då dessa frågor avgörs skall beaktas de bestämmelser om grunderna för avgifter som gäller för landskapets prestationer. Avsikten är att ett förslag till lagstiftning om grunderna för avgifter till landskapet skall tillställas landstinget.

Slutligen anges i paragrafens 5 punkt att direktionen beslutar i andra ärenden som är vittbärande och av principiell betydelse för byrå. Bestämmelsen anger att den uppräknade av uppgifter som ankommer på direktionen enligt punkterna 1-4 inte uttömmande reglerar direktionens beslutanderätt. Bestämmelsen måste ses i sammanhang med 5 § 2 mom. och den praxis som utvecklas rörande arbetsfördelningen inom byrå och mellan direktionen och byråns tjänstemän.

5 § Det primära ansvaret för att målen för byråns verksamhet uppnås och för att utveckla byråns verksamhet påvilar chefen för byrå.

Enligt paragrafens 2 mom. skall chefen för byrå avgöra de ärenden som inte avgörs av direktionen enligt 4 § 2 mom. eller av annan tjänsteman som direktionen i arbetsordning har delegerat uppgifter till.

6 § Det skall kunna finnas såväl ordinarie som tillfällig personal i arbetsavtalsförhållande vid byrå. Chefen för byrå utnämns av landskapsstyrelsen medan andra ordinarie och tillfälliga tjänster besätts och personal i arbetsavtalsförhållande anställs av direktionen om inte uppgifter har delegerats åt chefen för byrå. Bestämmelsen avviker delvis från 4 § 3 mom. tjänstemannalagen för landskapet Åland (61/87) som anger att landskapsstyrelsen utnämner tjänstemän. Landskapsstyrelsen anser det vara ändamålsenligt att chefen för byrå utnämns av landskapsstyrelsen medan övriga tjänstemän utnämns av direktionen eller av chefen för byrå om direktionen har bestämt så.

7 § Lagen föreslås träda i kraft 1 mars 1993. Till paragrafen har fogats en bestämmelse som anger att de tjänster som för närvarande finns vid ekonomiska sekretariatet överförs till byrå. Tjänstemännen bibehåller de löne- och andra förmåner samt arbetsuppgifter som följer av tjänsten.

Lagen förutsätter att det finns en chef för byrå. Landskapsstyrelsen har inte funnit orsak att direkt genom lagen inrätta en ny tjänst som chef för byrå och samtidigt indra den nuvarande utvecklingsplanerartjänsten. Dessa ärenden bör avgöras av landskapsstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i tjänstemannalagen för landskapet Åland.

2. Motivering till landskapslagen angående ändring av landskapslagen om fysisk och ekonomisk planering

Avsikten med förslaget till ändring av landskapslagen om fysisk och ekonomisk planering är uteslutande att upphäva och ändra bestämmelser i lagen så att intet om ekonomisk planering kvarstår.

Landskapsstyrelsen har konstaterat att betydande svårigheter förefinns att åstadkomma ett sådant regionplaneförslag som kan omfattas av kommunerna och därmed fastställas och samtidigt ha ett sådant innehåll att det medför en praktisk nytta i beslutsfattandet för kommunerna och landskapet. Arbetet med att revidera planlagstiftningen pågår men har ännu inte kommit så långt att något förslag kan föreläggas landstinget. Landskapsstyrelsen anser det vara ändamålsenligt att vidta ändringar i lagstiftningen om regionplanering i samband med ett förslag till reviderad planlagstiftning.

Landskapsstyrelsen föreslår att landstinget antar följande lagar.

1)

LANDSKAPSLAG om Ålands utrednings- och statistikbyrå

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1 §

Ålands utrednings- och statistikbyrå har till uppgift att bedriva utredningsverksamhet samt att verka som statistikmyndighet i landskapet.

Byrån leds av en direktion och är underställd landskapsstyrelsen.

2 §

Direktionen har minst fem och högst sju medlemmar. Bland medlemmarna skall finnas personer med erfarenhet av statistik- eller utredningsverksamhet samt representerer för dem som efterfrågar byråns tjänster och för dem som lämnar uppgifter till byrån. Personalen har rätt att inom sig välja en medlem för högst fyra år. Landskapsstyrelsen utser de övriga medlemmarna i direktionen för högst fyra år samt utser en av medlemmarna i landskapsstyrelsen som ordförande. Direktionen utser en vice-ordförande inom sig.

Direktionsmedlemmarna kan frånträda sina uppdrag innan mandattiden utgår. Landskapsstyrelsen kan skilja direktionen eller en medlem i direktionen från uppdraget.

Landskapsstyrelsen bestämmer arvoden för direktionens medlemmar.

3 §

Direktionen är beslutsför då mötets ordförande och tre andra medlemmar är närvarande.

Som direktionens beslut gäller den åsikt som majoriteten har omfattat. Om rösterna faller lika gäller den åsikt som mötets ordförande omfattar.

Budgetförslag och verksamhetsplan föredras av chefen för byrån. Om handläggningen av övriga ärenden i direktionen bestämmer direktionen.

Om jäv för medlem och föredragande gäller vad om jäv är stadgat för medlem av landskapsstyrelsen och föredragande.

4 §

Direktionen leder och övervakar byråns verksamhet.

Direktionen beslutar

1) om byråns allmänna verksamhetslinjer, om målen för servicen och den övriga verksamheten med beaktande av de målsättningar som har överenskommit med landskapsstyrelsen,

2) om byråns budgetförslag och verksamhetsplan,

3) om vilka prestationer som är avgiftsbelagda och storleken på avgifterna,

- 4) om arbetsordning för byrån, samt
- 5) om andra ärenden som är vittsyftande och av principiell betydelse för byrån.

5 §

Chefen för byrån utvecklar byråns verksamhet och svarar för att målen uppnås.

Chefen avgör de ärenden som ankommer på byrån och som inte avgörs av direktionen eller i arbetsordningen har uppdragits åt någon annan tjänsteman för avgörande.

6 §

Chefen för byrån utnämns av landskapsstyrelsen. Vid förhinder för chefen förordnar landskapsstyrelsen en ställföreträdare. Övriga tjänster besätts samt tillfällig personal och personal i arbetsavtalsförhållande anställs av direktionen, om inte detta i arbetsordningen har uppdragits åt chefen för byrån.

Inom ramen för upptagna anslag kan byrån med direktionens godkännande anlita sakkunniga och konsulter för vissa uppdrag.

7 §

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1993.

De tjänster som vid denna lags ikraftträdande finns vid ekonomiska sekretariatet överförs vid ikraftträdandet till byrån och innehavarna av tjänsterna bibehåller sina förmåner och uppgifter.

Av verkställigheten av denna lag förutsatta åtgärder får vidtas före ikraftträdandet.

2) LANDSKAPSLAG angående ändring av landskapslagen om fysisk och ekonomisk planering

I enlighet med landstingets beslut

upphävs 8-10 §§, 13 och 14 §§, rubrikerna till 3 och 5 kap., 18 och 21 §§, 22 § 1 mom. 6 punkten samt 23 §, landskapslagen den 30 juli 1974 om fysisk och ekonomisk planering (67/74), samt

ändras 1, 6, 15-17, 19, och 24-26 §§, rubriken för 8 kap. samt lagens rubrik som följer:

LANDSKAPSLAG om fysisk planering

1 §

Den högsta ledningen av den översiktliga fysiska planeringen ankommer på

landskapsstyrelsen.

För att biträda landskapsstyrelsen tillsätts ett planeringsråd.

6 §

Planeringsrådet kan för ett kalenderår i sänder uppgöra ett detaljerat verksamhetsprogram och ett kostnadsförslag, vilka tillställs landskapsstyrelsen och kommunerna. Efter det att kommunerna avgivit utlåtande över kostnadsförslaget och verksamhetsprogrammet beslutar landskapsstyrelsen om godkännande av kostnadsförslaget och fastställer verksamhetsprogrammet. I verksamhetsprogrammet och kostnadsförslaget kan landskapsstyrelsen under kalenderåret godkänna ändringar.

15 §

Planeringsrådets sammanträden leds av ordföranden och vid förfall för ordföranden av viceordföranden.

Planeringsrådet är beslutföret då minst hälften av dess medlemmar är närvarande.

16 §

Inom ramen för upptagna anslag kan planeringsrådet för särskilda utredningar tillsätta arbetsgrupper, i vilka utomstående sakkunniga kan inväjas som medlemmar.

Planeringsrådet kan utöver fastställd verksamhetsplan och budget med landskapsstyrelsens tillstånd för visst uppdrag anlita konsulter.

Planeringsrådet kan vid sammanträde höra sakkunniga.

17 §

Beslut i planeringsrådet eller i 16 § avsedd arbetsgrupp fattas med enkel röstövertikt. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst, förutom vid val då lotten avgör.

Val inom planeringsrådet förrättas med iakttagande av i tillämpliga delar de bestämmelser som gäller för val i landskapsstyrelsen.

19 §

Medlem i planeringsrådet tillkommer arvode enligt de grunder som gäller för kommittéarvoden i landskapsförvaltningen. Till ordförande kan inom ramen för i budgeten anvisat belopp erläggas ett av landskapsstyrelsen fastställt månatligt arvode.

*8 kap.
Planeringsbyrån.*

24 §

Kompetensvillkor är för regionplanechefen lämplig slutexamen från högskola och tidigare erfarenhet av samhällsplanering samt för övriga tjänstemän för arbetsuppgifterna nödig utbildning och erfarenhet.

25 §

I 20 § nämnda tjänstemän utnämns av landskapsstyrelsen efter planeringsrådets hörande.

26 §

Närmare bestämmelser om fysisk planering kan utfärdas av landskapsstyrelsen genom landskapsförordning.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1993.

Mariehamn den 24 november 1992

L a n t r å d

Ragnar Erlandsson

Lagberedningssekreterare

Tomas Lundberg

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

LANDSKAPSLAG

angående ändring av landskapslagen om fysisk och ekonomisk planering

I enlighet med landstingets beslut

upphävs 8-10 §§, 13 och 14 §§, rubrikerna till 3 och 5 kap., 18 och 21 §§, 22 § 1 mom. 6 punkten samt 23 §, landskapslagen den 30 juli 1974 om fysisk och ekonomisk planering (67/74), samt

ändras 1, 6, 15-17, 19, och 24-26 §§, rubriken för 8 kap. samt lagens rubrik som följer:

Gällande lydelse

Landskapslag
om fysisk **och ekonomisk** planering

1 §

Den högsta ledningen av den översiktliga fysiska **och ekonomiska** planeringen ankommer på landskapsstyrelsen.

För att biträda landskapsstyrelsen i ärenden rörande den fysiska planeringen tillsättes ett planeringsråd och i ärenden rörande den ekonomiska planeringen ett ekonomiskt råd.

Med planeringsorgan avses i denna lag planeringsrådet och ekonomiska rådet.

6 §

Planeringsrådet skall för ett kalenderår i sänder uppgöra ett detaljerat verksamhetsprogram och ett kostnadsförslag, vilka tillställs landskapsstyrelsen och kommunerna. Landskapsstyrelsen beslutar om godkännande av kostnadsförslaget sedan kommunerna däröver avgivit utlåtande. I verksamhetsprogrammet och kostnadsförslaget kan landskapsstyrelsen under kalen-

Föreslagen lydelse

Landskapslag
om fysisk planering

1 §

Den högsta ledningen av den översiktliga fysiska planeringen ankommer på landskapsstyrelsen.

För att biträda landskapsstyrelsen tillsätts ett planeringsråd.

6 §

Planeringsrådet **kan** för ett kalenderår i sänder uppgöra ett detaljerat verksamhetsprogram och ett kostnadsförslag, vilka tillställs landskapsstyrelsen och kommunerna. Efter det att kommunerna avgivit utlåtande över kostnadsförslaget **och verksamhetsprogrammet** beslutar landskapsstyrelsen om godkännande av kostnadsförslaget **och fastställer verksamhetspro-**

Gällande lydelse

deråret godkänna ändringar.

Angående verksamhetsprogrammets
behandling i planeringsrådet stadgas i
18 §.

3 kap.

Ekonomisk planering.

8 §

Den ekonomiska planering som landskapet utför i stöd av denna lag avser att befrämja utvecklingen av näringslivet och sysselsättningen i landskapet. Den ekonomiska planeringen skall särskilt inriktas på förslag till åtgärder i anslutning till lagstiftningen om utvecklingsområden.

9 §

Kostnaderna för den ekonomiska planeringen skall bestridas med landskapets ordinarie medel.

10 §

Landskapsstyrelsen skall efter att ha hört ekonomiska rådet, utfärda närmare föreskrifter om den ekonomiska planeringen.

5 kap.

Ekonomiska rådet.

13 §

Landskapsstyrelsen tillsätter för två år i sänder en ordförande och sex ledamöter i ekonomiska rådet ävensom personliga ersättare för den.

Av ledamöterna och deras ersättare

Föreslagen lydelse

grammet. I verksamhetsprogrammet och kostnadsförslaget kan landskapstyrelsen under kalenderåret godkänna ändringar.

(rubriken upphävs)

(8 § upphävs)

(9 § upphävs)

(10 § upphävs)

(rubriken upphävs)

(13 § upphävs)

Gällande lydelse

skall åtminstone en representera arbetsgivarorganisationerna och en arbetstagarorganisationerna i landskapet.

Ekonomiska rådet väljer vid första sammanträde efter nyval inom sig viceordförande för rådets mandattid.

14 §

Ekonomiska rådet åligger

1) att omhänderta den i 8 § avsedda ekonomiska planeringen och verkställa därav föranledda undersökningar och utredningar;

2) att samordna sin verksamhet med den ekonomiska planeringen som bedrivs av landskapsstyrelsens finansavdelning och kommunerna;

3) att i ekonomiska planeringsfrågor tillhandagå landskapsstyrelsen med uppgifter och utlåanden; samt

4) att framlägga förslag till åtgärder som är av betydelse för den ekonomiska planeringen.

15 §

Planeringsorgans sammanträden ledes av ordföranden och vid förfall för honom av viceordföranden.

Planeringsorgan är beslutfört då minst hälften av dess medlemmar är närvarande.

16 §

Inom ramen för upptagna anslag kan planeringsorgan för särskilda utredningar tillsätta arbetsgrupper, i vilka utomstående sakkunniga kan inväljas som medlemmar.

Planeringsorgan äger utöver fastställd verksamhetsplan och budget med landskapsstyrelsens tillstånd rätt att för visst

Föreslagen lydelse

(14 § upphävs)

15 §

Planeringsrådets sammanträden ledes av ordföranden och vid förfall för ordföranden av viceordföranden.

Planeringsrådet är beslutfört då minst hälften av dess medlemmar är närvarande.

16 §

Inom ramen för upptagna anslag kan planeringsrådet för särskilda utredningar tillsätta arbetsgrupper, i vilka utomstående sakkunniga kan inväljas som medlemmar.

Planeringsrådet kan utöver fastställd verksamhetsplan och budget med lands-

Gällande lydelse

uppdrag anlita konsulter.

Planeringsorgan äger rätt att vid sammanträde höra sakkunniga.

17 §

Beslut i planeringsorgan eller i 16 § avsedd arbetsgrupp fattas med enkel röstövertikt. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst, förutom vid val då lotten avgör.

Val inom planeringsorgan förrättas med iakttagande av i tillämpliga delar de bestämmelser som gäller för val i landskapsstyrelsen.

18 §

Planeringsrådet och ekonomiska rådet äger årligen hålla minst två gemensamma sammanträden för att handlägga planeringsfrågor av större samhällspolitisk bärvidd. Vid sådant sammanträde ledes ordet av planeringsrådets ordförande och vid förfall för honom av ekonomiska rådets ordförande.

Vid det första av de i 1 mom. avsedda sammanträdena skall förslag till verksamhetsprogram för planeringsorganen under året behandlas. De därvid godkända programmen skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse.

19 §

Medlem i planeringsorganen tillkommer arvode enligt de grunder som gäller för kommittéarvoden i landskapsförvaltningen. Till ordförande kan inom ramen för i årsstaterna anvisade belopp erläggas ett av landskapsstyrelsen fastställt månatligt arvo-

Föreslagen lydelse

kapsstyrelsens tillstånd för visst uppdrag anlita konsulter.

Planeringsrådet kan vid sammanträde höra sakkunniga.

17 §

Beslut i planeringsrådet eller i 16 § avsedd arbetsgrupp fattas med enkel röstövertikt. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst, förutom vid val då lotten avgör.

Val inom planeringsrådet förrättas med iakttagande av i tillämpliga delar de bestämmelser som gäller för val i landskapsstyrelsen.

(18 § upphävs)

19 §

Medlem i planeringsrådet tillkommer arvode enligt de grunder som gäller för kommittéarvoden i landskapsförvaltningen. Till ordförande kan inom ramen för i bud-

Gällande lydelse

de.

8 kap.

Planeringsbyrån och ekonomiska sekretariatet.

21 §

Beredningsorgan för ekonomiska rådet är ekonomiska sekretariatet som förestås av utvecklingsplaneraren.

För ekonomiska rådets behov kan inom ramen för landskapets ordinarie årsstat inrättas en extraordinarie utvecklingsplanerartjänst samt anställas andra extraordinarie befattningshavare och tillfälliga funktionärer.

22 §

På regionplanechefen ankommer

6) att följa med ekonomiska sekretariatets verksamhet;

23 §

På utvecklingsplaneraren ankommer

1) att bereda och föredraga de ärenden som handläggs i ekonomiska rådet;

2) att uppsätta och låta utskriva expeditioner samt vidtaga andra verkställighetsåtgärder i anledning av ekonomiska rådets beslut;

3) att tilhandagå ekonomiska rådet med utredningar och utlåtanden vilka äger samband med ekonomiska rådets uppgifter;

4) att följa med planeringsbyråns verksamhet; samt

Föreslagen lydelse

geten anvisat belopp erläggas ett av landskapsstyrelsen fastställt månatligt arvode.

8 kap.

Planeringsbyrån.

(21 § upphävs)

(6 punkten upphävs)

(23 § upphävs)

Gällande lydelse

5) att fullgöra övriga uppgifter som ekonomiska rådet eller landskapsstyrelsen efter ekonomiska rådets hörande ålagt honom.

24 §

Angående tjänstemännens vid planeringsbyrån och ekonomiska rådet rättigheter och skyldigheter gäller i tillämpliga delar vad angående tjänstemän och befattningshavare vid landskapets centrala ämbetsverk är stadgat.

Kompetensvillkor är

1) för regionplanechefen lämplig slutexamen från högskola och tidigare erfarenhet av samhällsplanering;

2) för utvecklingsplaneraren: lämplig slutexamen från högskola; samt

3) för övriga tjänstemän och befattningshavare för arbetsuppgifterna nödig utbildning och erfarenhet.

25 §

I 20 och 21 §§ nämnda tjänstemän utnämnes av landskapsstyrelsen efter planeringsrådets eller ekonomiska rådets hörande.

26 §

Närmare bestämmelser angående fysisk och ekonomisk planering utfärdas av landskapsstyrelsen genom landskapsförordning.

Föreslagen lydelse

24 §

Kompetensvillkor är för regionplanechefen lämplig slutexamen från högskola och tidigare erfarenhet av samhällsplanering samt för övriga tjänstemän för arbetsuppgifterna nödig utbildning och erfarenhet.

25 §

I 20 § nämnda tjänstemän utnämns av landskapsstyrelsen efter planeringsrådets hörande.

26 §

Närmare bestämmelser om fysisk planering kan utfärdas av landskapsstyrelsen genom landskapsförordning.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1993.

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att det stiftas en landskapslag om utrednings- och statistikväsendet i landskapet. Statistikhanteringen och samhällsekonomiska utredningar skall handhas av en ny myndighet underställd landskapsstyrelsen. Myndighetens namn är Ålands utrednings- och statistikbyrå. Myndigheten skall överta och utveckla de uppgifter som idag handhas av ekonomiska sekretariatet.

För att säkerställa tillförlitlig skötsel av statistikhanteringen och uppdragsverksamheten tillsätts en sakkunnig direktion av landskapsstyrelsen. Direktionen är den nya myndighetens högsta beslutande organ.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 mars 1993.

ORIGINAL OF THE [illegible] [illegible]

AND OF THE [illegible] [illegible]

Now

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ALLMÄN MOTIVERING

1. Bakgrund

1.1. Nuläget

I landskapslagen om fysisk och ekonomisk planering (67/74) finns bestämmelser om bland annat den ekonomiska planeringen i landskapet. Enligt lagens 1 § 1 mom. ankommer den högsta ledningen av den ekonomiska planeringen i landskapet på landskapsstyrelsen. I samma paragraf anges i 2 mom. att ett ekonomiskt råd skall tillsättas i syfte att biträda landskapsstyrelsen i ärenden rörande den ekonomiska planeringen.

Ekonomiska rådet är ett rådgivande organ för landskapsstyrelsen och är en s.k. fristående enhet. Rådet inte är direkt anslutet till någon avdelning vid det centrala ämbetsverket, vilket kommer till uttryck även av den omständigheten att rådet har egna tjänstemän som verkar vid ekonomiska sekretariatet. Sekretariatet fungerar som beredningsorgan för rådet. Ekonomiska rådet och sekretariatet förutsätts samordna verksamheten med planeringsrådets och planeringsbyråns verksamhet, rådet genom minst två årliga sammanträden med planeringsrådet och sekretariatet genom planeringschefens skyldighet att följa verksamheten vid planeringsbyrån.

Rådet tillsätts för två år i sänder av landskapsstyrelsen. Rådet består av en ordförande och sex ledamöter samt ersättare för dem. Av ledamöterna och ersättarna skall åtminstone en representera arbetsgivarorganisationerna och en arbetstagarorganisationerna i landskapet.

Enligt lagtexten är syftet med den ekonomiska planeringen att främja utvecklingen av näringslivet och sysselsättningen i landskapet. Särskilt skall planeringen inriktas på förslag till åtgärder i anslutning till lagstiftningen om utvecklingsområden. Av förarbetena till lagen framgår det att ekonomiska rådets huvudsakliga uppgift skall vara att uppgöra förslag till ekonomiskt-politiska åtgärder. Dessutom skall annan ekonomisk planering än den egentliga utvecklingsplaneringen handas av ekonomiska rådet. Enligt lagens 14 § skall rådet samordna sin verksamhet med den ekonomiska planering som bedrivs av landskapsstyrelsens finansavdelning och kommunerna, bistå landskapsstyrelsen med uppgifter och utlåtanden i ekonomiska planeringsfrågor samt lägga fram förslag till åtgärder som är av betydelse för den ekonomiska planeringen.

Avsikten med ekonomiska rådet är enligt förarbetena att det skall motsvara det på riksplanet verkande ekonomiska rådet, som utses av statsrådet och är underställt finansministeriet.

Ekonomiska sekretariatets verksamhet har omfattat en stor del av det samhällsekonomiska fältet, från regionala utvecklingsfrågor över allmän näringspolitik till konjunktur- och finanspolitiskt inriktade frågeställningar. Sekretariatet har även under årens

lopp gradvis byggt upp en allmän statistisk kompetens och bidragit med kunskaps- och planeringsunderlag rörande hela det åländska samhällets levnadsvillkor, inkomster, priser, befolkningsrörelser, bostadsbyggande, kommunal och regional ekonomi m.m.

1.2. Skälen till reformen

För närvarande är ekonomiska rådets uppgift närmast att uppgöra ekonomisk-politiska program för landskapet samt att komma med förslag till åtgärder inom det ekonomisk-politiska fältet. Ekonomiska sekretariatets huvuduppgift är att ta fram statistik och utredningsmaterial som underlag för ekonomiska rådets verksamhet. Sekretariatets resurser har dessutom i allt högre grad kommit att tas i anspråk för olika typer av utredningar, kommitté- och arbetsgruppsuppdrag, nordiskt samarbete, produktion av statistik och informationsmaterial m.m. för landskapsstyrelsens behov. Sekretariatet arbetar idag på uppdrag av landskapsstyrelsen för bl.a. kansli-, finans-, närings- och utbildningsavdelningen. Sekretariatet bistår även de åländska kommunerna och andra externa intressenter med statistiska sammanställningar m.m.

Den ekonomisk-politiska planeringen är en uppgift som bör ankomma på landskapsstyrelsen. Landskapsstyrelsen anser att det inte är ändamålsenligt att det vid sidan av landskapsstyrelsen skall finnas ett organ som kontinuerligt skall syssla med ekonomisk-politisk planering.

Sekretariatets arbete efterfrågas redan i betydande utsträckning och behovet kommer sannolikt att öka ytterligare då den nya självstyrelselagen med friare budgeteringsrätt träder i kraft. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning kommer behovet av statistiska uppgifter, ekonomiska utredningar och annat beslutsunderlag inom såväl budget- och lagberedningen som inom förvaltningen i övrigt att öka i framtiden.

Ekonomiska sekretariatet är enligt landskapsstyrelsens uppfattning den enhet som har de bästa förutsättningarna att täcka det framtida behovet av sektorövergripande utredningar, analyser och statistiska sammanställningar som underlag för landskapsstyrelsens och landstingets beslut. Landskapsstyrelsen föreslår därför att ekonomiska sekretariatet ges en ställning inom landskapets organisation som är anpassad till rollen som producent av kvalificerat beslutsunderlag, framför allt i frågor av övergripande samhällsekonomisk betydelse. Ansvar för det mer detaljerade sektorbundna beslutsunderlaget bör självfallet fortsättningsvis ligga där sakkunskapen finns, dvs. hos berörda förvaltningsenheter.

Eftersom landskapet genom den nya självstyrelselagen får lagstiftningsbehörighet när det gäller statistik om förhållandena i landskapet finns det även behov att ordna handhavandet av förvaltningsuppgifterna i dessa frågor. Ekonomiska sekretariatet sammanställer idag statistiska uppgifter och landskapsstyrelsen anser att ekonomiska sekretariatet även i framtiden bör handha statistikarbetet i landskapet. Detta ställer krav

på att organisationen i förhållande till landskapsstyrelsen ges en så självständig roll som möjligt för att säkerställa en tillförlitlig statistikhantering. Dessutom är det ur kostnads- och effektivitetssynpunkt fördelaktigt att statistik- och utredningsuppgifter sköts av samma enhet.

2. Reformens verkningar i fråga om organisation och personal

2.1. Organisatoriska förändringar

För att markera att det är fråga om en ny självständig enhet inom självstyrelseförvaltningen samt för ange myndighetens verksamhetsområde föreslår landskapsstyrelsen att ekonomiska sekretariatet byter namn till Ålands utrednings- och statistikbyrå. Organisatoriskt skall byrån vara en fristående enhet och sålunda inte tillhöra landskapsstyrelsens centralförvaltning.

Landskapsstyrelsen föreslår att det skall tillsättas en direktion som skall leda och övervaka byråns verksamhet. Direktionens huvudsakliga uppgift är att vidmakthålla en oavhängig utrednings- och statistikproduktion. Ytterligare skall direktionen utgöra en kontaktlänk mellan byrån och de som efterfrågar byråns tjänster. Direktionen skall vara ett sakkunnigorgan med betydande beslutanderätt. Direktionen föreslås bland annat besluta om byråns allmänna verksamhetslinjer i samråd med landskapsstyrelsen och om verksamhetsplan samt anställa annan personal än chefen för byrån. För att säkerställa byråns koppling till landskapsstyrelsen och centralförvaltningen skall en medlem i landskapsstyrelsen vara direktionens ordförande.

2.2. Verkningar i fråga om personal

För närvarande finns det fyra tjänster vid ekonomiska sekretariatet. En tjänst som planeringschef, en tjänst som planeringssekreterare, en tjänst som statistiker och en deltidstjänst som byråsekreterare. Ytterligare verkar vid sekretariatet en tillfällig utredare. För närvarande är de personalresurser som är knutna till ekonomiska sekretariatet tillräckliga. De tjänster som finns vid ekonomiska sekretariatet överförs vid lagens ikraftträdande till byrån.

3. Reformens ekonomiska verkningar

Lagförslaget föranleder inte några ökade kostnader för landskapet. Inkomsterna kan förväntas öka i den omfattningen byrån producerar tjänster och statistiskt material som kommuner, företag och andra som efterfrågar byråns prestationer köper.

4. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Ekonomiska rådet har i maj 1991 presenterat ett förslag till ny verksamhetsmodell, ("Översyn av planlagstiftningen, Ekonomiska sekretariatets och rådets framtida roll och uppgifter"). I förslaget framhålls att behovet av parlamentariskt sammansatta policyformulerande organ som ekonomiska rådet har minskat genom utvecklandet av parlamentarismen. Det redogörs för tre olika utvecklingsalternativ för ekonomiska rådets verksamhetsfält.

Det första alternativet skulle vara att ekonomiska sekretariatet bildar ett stabsorgan med uppgift att direkt underställt landskapsstyrelsen systematiskt arbeta med utvecklingsfrågor av sektorövergripande karaktär.

I det andra alternativet skulle det sektorövergripande perspektivet i utvecklings- och policyfrågor helt överges och i stället skulle utvecklingsfunktionerna inom etablerade sakområden inom centralförvaltningen stärkas.

Det tredje alternativet, som även var ekonomiska rådets förslag, var att frikoppla de mer långsiktiga och sektorövergripande utredningsarbetet från den löpande administrativa och politiska beslutsprocessen. Istället skulle utvecklingsfrågor hanteras på ett mera kunskapsgenererande sätt inom ett utrednings- och statistikorgan fristående från landskapsstyrelsens löpande verksamhet. Som modellens viktigaste fördelar framhölls att den renodlar sekretariatets kompetens som producent av beslutsunderlag. Härigenom undviks kompetenskonflikter som så lätt uppstår då det enligt nuvarande verksamhetsmodell arbetas fram ekonomisk-politiska förslag som direkt berör de olika sektorerna. Vidare påpekas att förslaget innebär ett bättre utnyttjande av de resurser och den kompetensprofil som genom åren skapats vid ekonomiska sekretariatet samt att denna modell skulle skapa en organisatorisk grund för självstyrelsen att i enlighet med den nya självstyrelselagen ta på sig rollen som lagstadgad statistikmyndighet.

På basen av de synpunkter som framförts av ekonomiska rådet i ovan nämnda rapport och ett förslag till lagframställning om ekonomiska sekretariatet som uppgjorts av ekonomiska sekretariatet har föreliggande framställning beretts som tjänstemannauppdrag vid lagberedningen.

DETALJMOTIVERINGAR

1. Motivering till landskapslagen om Ålands utrednings- och statistikbyrå

I § 1 i paragrafen ingår bestämmelser om byråns verksamhetsområde. Byrån skall bedriva utredningsverksamhet och verka som statistikmyndighet. Ett av huvudsyftena med byrån är att handha statistikväsendet i landskapet. Den närmare regleringen av

statistikhanteringen kommer att anges i en särskild statistiklag. Det preciseras inte närmare i paragrafen vilken typ av utredningsverksamhet byrån skall bedriva. Enligt landskapsstyrelsens uppfattning bör utredningsverksamhetens tyngdpunkt ligga inom det samhällsekonomiska området. I övrigt anser landskapsstyrelsen att det inte är ändamålsenligt att på något vis begränsa byråns utredningsverksamhet i lagtexten. Den närmare regleringen av byråns utredningsverksamhet kommer att ske genom de allmänna verksamhetslinjerna som direktionen bestämmer med beaktande av de målsättningar för verksamheten som direktionen har överenskommit med landskapsstyrelsen.

2 § I paragrafen regleras tillsättande av direktionen och dess sammansättning. I direktionen skall det finnas sakkunniga i statistik- och utredningsfrågor. Ytterligare skall representanter för dem som efterfrågar byråns tjänster och för dem som lämnar uppgifter till byrån ingå i direktionen. För att garantera landskapsstyrelsens och centralförvaltningens inflytande i direktionen föreslås att som ordförande skall verka en medlem i landskapsstyrelsen. Medlemmarnas uppdrag är ett förtroendeuppdrag. Landskapsstyrelsen kan skilja hela direktionen eller en medlem från uppdraget innan mandatperioden är slut. Detta kan vara aktuellt när resultatet väsentligt understiger det överenskomna målet för servicen eller verksamheten. Även om det inte har intagits en uttrycklig bestämmelse om detta bör ordförande begära entledigande från uppdraget då landskapsstyrelsen får misstroende i landstinget.

3 § Bestämmelsen reglerar beslutsfattande i direktionen. På vilket sätt och när ärenden handläggs samt vem som föredrar ärenden i direktionen bestämmer direktionen särskilt, dock så att budgetförslag och verksamhetsplan föredras av chefen för byrån.

4 § I paragrafen ingår bestämmelser om direktionens uppgifter. Direktionen är myndighetens högsta beslutande organ och skall följaktligen leda och övervaka byråns verksamhet. Genom direktionen sker landskapsstyrelsens ledning av byrån.

Enligt 1 punkten skall direktionen besluta om byråns allmänna verksamhetslinjer med beaktande av de målsättningar som har överenskommits med landskapsstyrelsen. Med allmänna verksamhetslinjer avses bland annat de långsiktiga utvecklingsmål för statistikväsendet som grundar sig på utredningar om behövligheten av och kostnaderna för statistikgrenarna. Syftet med bestämmelsen är huvudsakligen att landskapsstyrelsens och centralförvaltningens behov av beslutsunderlag skall beaktas när de allmänna verksamhetslinjerna slås fast av direktionen. I praktiken innebär detta att en del av byråns resurser skall avsättas för landskapsstyrelsens och centralförvaltningens behov. Hur de resurser inom byrån som tilldelats centralförvaltningen skall fördelas inom centralförvaltningen avgörs av landskapsstyrelsen. Även målen för servicen och den övriga verksamheten skall bestämmas utifrån de målsättningar som direktionen och landskapsstyrelsen kommit fram till.

Vidare anges i paragrafen att direktionen beslutar om byråns budgetförslag, verksamhetsplan och arbetsordning för byrån. Verksamhetsplanen skall innehålla bland annat betydelsefulla statistik- och utredningsprojekt och en prioritering av dem. I arbetsordningen intas bestämmelser om byråns organisation, tjänstemäns uppgifter och behörighetskrav för tjänster samt de viktigaste verksamhetsformerna.

Ytterligare bestämmer direktionen vilka tjänster och andra prestationer som är avgiftsbelagda och storleken på avgifterna. Då dessa frågor avgörs skall beaktas de bestämmelser om grunderna för avgifter som gäller för landskapets prestationer. Avsikten är att ett förslag till lagstiftning om grunderna för avgifter till landskapet skall tillställas landstinget.

Slutligen anges i paragrafens 5 punkt att direktionen beslutar i andra ärenden som är vittbärande och av principiell betydelse för byrån. Bestämmelsen anger att den uppräknade av uppgifter som ankommer på direktionen enligt punkterna 1-4 inte uttömmande reglerar direktionens beslutanderätt. Bestämmelsen måste ses i sammanhang med 5 § 2 mom. och den praxis som utvecklas rörande arbetsfördelningen inom byrån och mellan direktionen och byråns tjänstemän.

5 § Det primära ansvaret för att målen för byråns verksamhet uppnås och för att utveckla byråns verksamhet påvilar chefen för byrån.

Enligt paragrafens 2 mom. skall chefen för byrån avgöra de ärenden som inte avgörs av direktionen enligt 4 § 2 mom. eller av annan tjänsteman som direktionen i arbetsordning har delegerat uppgifter till.

6 § Det skall kunna finnas såväl ordinarie som tillfällig personal i arbetsavtalsförhållande vid byrån. Chefen för byrån utnämns av landskapsstyrelsen medan andra ordinarie och tillfälliga tjänster besätts och personal i arbetsavtalsförhållande anställs av direktionen om inte uppgifter har delegerats åt chefen för byrån. Bestämmelsen avviker delvis från 4 § 3 mom. tjänstemannalagen för landskapet Åland (61/87) som anger att landskapsstyrelsen utnämner tjänstemän. Landskapsstyrelsen anser det vara ändamålsenligt att chefen för byrån utnämns av landskapsstyrelsen medan övriga tjänstemän utnämns av direktionen eller av chefen för byrån om direktionen har bestämt så.

7 § Lagen föreslås träda i kraft 1 mars 1993. Till paragrafen har fogats en bestämmelse som anger att de tjänster som för närvarande finns vid ekonomiska sekretariatet överförs till byrån. Tjänstemännen bibehåller de löne- och andra förmåner samt arbetsuppgifter som följer av tjänsten.

Lagen förutsätter att det finns en chef för byrån. Landskapsstyrelsen har inte funnit orsak att direkt genom lagen inrätta en ny tjänst som chef för byrån och samtidigt indra den nuvarande utvecklingsplanerartjänsten. Dessa ärenden bör avgöras av landskapsstyrelsen i enlighet med bestämmelserna i tjänstemannalagen för landskapet Åland.

2. Motivering till landskapslagen angående ändring av landskapslagen om fysisk och ekonomisk planering

Avsikten med förslaget till ändring av landskapslagen om fysisk och ekonomisk planering är uteslutande att upphäva och ändra bestämmelser i lagen så att intet om ekonomisk planering kvarstår.

Landskapsstyrelsen har konstaterat att betydande svårigheter förefinns att åstadkomma ett sådant regionplane förslag som kan omfattas av kommunerna och därmed fastställas och samtidigt ha ett sådant innehåll att det medför en praktisk nytta i beslutsfattandet för kommunerna och landskapet. Arbetet med att revidera planlagstiftningen pågår men har ännu inte kommit så långt att något förslag kan föreläggas landstinget. Landskapsstyrelsen anser det vara ändamålsenligt att vidta ändringar i lagstiftningen om regionplanering i samband med ett förslag till reviderad planlagstiftning.

Landskapsstyrelsen föreslår att landstinget antar följande lagar.

1) **LANDSKAPSLAG**
om Ålands utrednings- och statistikbyrå

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1 §

Ålands utrednings- och statistikbyrå har till uppgift att bedriva utredningsverksamhet samt att verka som statistikmyndighet i landskapet.

Byrån leds av en direktion och är underställd landskapsstyrelsen.

2 §

Direktionen har minst fem och högst sju medlemmar. Bland medlemmarna skall finnas personer med erfarenhet av statistik- eller utredningsverksamhet samt representeranter för dem som efterfrågar byråns tjänster och för dem som lämnar uppgifter till byrån. Personalen har rätt att inom sig välja en medlem för högst fyra år. Landskapsstyrelsen utser de övriga medlemmarna i direktionen för högst fyra år samt utser en av medlemmarna i landskapsstyrelsen som ordförande. Direktionen utser en vice-ordförande inom sig.

Direktionsmedlemmarna kan frånträda sina uppdrag innan mandattiden utgår. Landskapsstyrelsen kan skilja direktionen eller en medlem i direktionen från uppdraget.

Landskapsstyrelsen bestämmer arvoden för direktionens medlemmar.

3 §

Direktionen är beslutsför då mötets ordförande och tre andra medlemmar är närvarande.

Som direktionens beslut gäller den åsikt som majoriteten har omfattat. Om rösterna faller lika gäller den åsikt som mötets ordförande omfattar.

Budgetförslag och verksamhetsplan föredras av chefen för byrån. Om handläggningen av övriga ärenden i direktionen bestämmer direktionen.

Om jäv för medlem och föredragande gäller vad om jäv är stadgat för medlem av landskapsstyrelsen och föredragande.

4 §

Direktionen leder och övervakar byråns verksamhet.

Direktionen beslutar

1) om byråns allmänna verksamhetslinjer, om målen för servicen och den övriga verksamheten med beaktande av de målsättningar som har överenskommit med landskapsstyrelsen,

2) om byråns budgetförslag och verksamhetsplan,

3) om vilka prestationer som är avgiftsbelagda och storleken på avgifterna,

- 4) om arbetsordning för byrån, samt
- 5) om andra ärenden som är vittsyftande och av principiell betydelse för byrån.

5 §

Chefen för byrån utvecklar byråns verksamhet och svarar för att målen uppnås.

Chefen avgör de ärenden som ankommer på byrån och som inte avgörs av direktionen eller i arbetsordningen har uppdragits åt någon annan tjänsteman för avgörande.

6 §

Chefen för byrån utnämns av landskapsstyrelsen. Vid förhinder för chefen förordnar landskapsstyrelsen en ställföreträdare. Övriga tjänster besätts samt tillfällig personal och personal i arbetsavtalsförhållande anställs av direktionen, om inte detta i arbetsordningen har uppdragits åt chefen för byrån.

Inom ramen för upptagna anslag kan byrån med direktionens godkännande anlita sakkunniga och konsulter för vissa uppdrag.

7 §

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1993.

De tjänster som vid denna lags ikraftträdande finns vid ekonomiska sekretariatet överförs vid ikraftträdandet till byrån och innehavarna av tjänsterna bibehåller sina förmåner och uppgifter.

Av verkställigheten av denna lag förutsatta åtgärder får vidtas före ikraftträdandet.

2)

LANDSKAPSLAG

angående ändring av landskapslagen om fysisk och ekonomisk planering

I enlighet med landstingets beslut

upphävs 8-10 §§, 13 och 14 §§, rubrikerna till 3 och 5 kap., 18 och 21 §§, 22 § 1 mom. 6 punkten samt 23 §, landskapslagen den 30 juli 1974 om fysisk och ekonomisk planering (67/74), samt

ändras 1, 6, 15-17, 19, och 24-26 §§, rubriken för 8 kap. samt lagens rubrik som följer:

LANDSKAPSLAG

om fysisk planering

1 §

Den högsta ledningen av den översiktliga fysiska planeringen ankommer på

landskapsstyrelsen.

För att biträda landskapsstyrelsen tillsätts ett planeringsråd.

6 §

Planeringsrådet kan för ett kalenderår i sänder uppgöra ett detaljerat verksamhetsprogram och ett kostnadsförslag, vilka tillställs landskapsstyrelsen och kommunerna. Efter det att kommunerna avgivit utlåtande över kostnadsförslaget och verksamhetsprogrammet beslutar landskapsstyrelsen om godkännande av kostnadsförslaget och fastställer verksamhetsprogrammet. I verksamhetsprogrammet och kostnadsförslaget kan landskapsstyrelsen under kalenderåret godkänna ändringar.

15 §

Planeringsrådets sammanträden leds av ordföranden och vid förfall för ordföranden av viceordföranden.

Planeringsrådet är beslutföret då minst hälften av dess medlemmar är närvarande.

16 §

Inom ramen för upptagna anslag kan planeringsrådet för särskilda utredningar tillsätta arbetsgrupper, i vilka utomstående sakkunniga kan inväljas som medlemmar.

Planeringsrådet kan utöver fastställd verksamhetsplan och budget med landskapsstyrelsens tillstånd för visst uppdrag anlita konsulter.

Planeringsrådet kan vid sammanträde höra sakkunniga.

17 §

Beslut i planeringsrådet eller i 16 § avsedd arbetsgrupp fattas med enkel röstövertikt. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst, förutom vid val då lotten avgör.

Val inom planeringsrådet förrättas med iakttagande av i tillämpliga delar de bestämmelser som gäller för val i landskapsstyrelsen.

19 §

Medlem i planeringsrådet tillkommer arvode enligt de grunder som gäller för kommittéarvoden i landskapsförvaltningen. Till ordförande kan inom ramen för i budgeten anvisat belopp erläggas ett av landskapsstyrelsen fastställt månatligt arvode.

*8 kap.
Planeringsbyrån.*

24 §

Kompetensvillkor är för regionplanechefen lämplig slutexamen från högskola och tidigare erfarenhet av samhällsplanering samt för övriga tjänstemän för arbetsuppgifterna nödig utbildning och erfarenhet.

25 §

I 20 § nämnda tjänstemän utnämns av landskapsstyrelsen efter planeringsrådets hörande.

26 §

Närmare bestämmelser om fysisk planering kan utfärdas av landskapsstyrelsen genom landskapsförordning.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1993.

Mariehamn den 24 november 1992

L a n t r å d

Ragnar Erlandsson

Lagberedningssekreterare

Tomas Lundberg

LANDSKAPSLAG

angående ändring av landskapslagen om fysisk och ekonomisk planering

I enlighet med landstingets beslut

upphävs 8-10 §§, 13 och 14 §§, rubrikerna till 3 och 5 kap., 18 och 21 §§, 22 § 1 mom. 6 punkten samt 23 §, landskapslagen den 30 juli 1974 om fysisk och ekonomisk planering (67/74), samt

ändras 1, 6, 15-17, 19, och 24-26 §§, rubriken för 8 kap. samt lagens rubrik som följer:

Gällande lydelse

Landskapslag
om fysisk och ekonomisk planering

1 §

Den högsta ledningen av den översiktliga fysiska och ekonomiska planeringen ankommer på landskapsstyrelsen.

För att biträda landskapsstyrelsen i ärenden rörande den fysiska planeringen tillsättes ett planeringsråd och i ärenden rörande den ekonomiska planeringen ett ekonomiskt råd.

Med planeringsorgan avses i denna lag planeringsrådet och ekonomiska rådet.

6 §

Planeringsrådet skall för ett kalenderår i sänder uppgöra ett detaljerat verksamhetsprogram och ett kostnadsförslag, vilka tillställs landskapsstyrelsen och kommunerna. Landskapsstyrelsen beslutar om godkännande av kostnadsförslaget sedan kommunerna däröver avgivit utlåtande. I verksamhetsprogrammet och kostnadsförslaget kan landskapsstyrelsen under kalen-

Föreslagen lydelse

Landskapslag
om fysisk planering

1 §

Den högsta ledningen av den översiktliga fysiska planeringen ankommer på landskapsstyrelsen.

För att biträda landskapsstyrelsen tillsätts ett planeringsråd.

6 §

Planeringsrådet kan för ett kalenderår i sänder uppgöra ett detaljerat verksamhetsprogram och ett kostnadsförslag, vilka tillställs landskapsstyrelsen och kommunerna. Efter det att kommunerna avgivit utlåtande över kostnadsförslaget och verksamhetsprogrammet beslutar landskapsstyrelsen om godkännande av kostnadsförslaget och fastställer verksamhetspro-

Gällande lydelse

deråret godkänna ändringar.

Angående verksamhetsprogrammets
behandling i planeringsrådet stadgas i
18 §.

3 kap.

Ekonomisk planering.

8 §

Den ekonomiska planering som landskapet utför i stöd av denna lag avser att befrämja utvecklingen av näringslivet och sysselsättningen i landskapet. Den ekonomiska planeringen skall särskilt inriktas på förslag till åtgärder i anslutning till lagstiftningen om utvecklingsområden.

9 §

Kostnaderna för den ekonomiska planeringen skall bestridas med landskapets ordinarie medel.

10 §

Landskapsstyrelsen skall efter att ha hört ekonomiska rådet, utfärda närmare föreskrifter om den ekonomiska planeringen.

5 kap.

Ekonomiska rådet.

13 §

Landskapsstyrelsen tillsätter för två år i sänder en ordförande och sex ledamöter i ekonomiska rådet ävensom personliga ersättare för den.

Av ledamöterna och deras ersättare

Föreslagen lydelse

grammet. I verksamhetsprogrammet och kostnadsförslaget kan landskapstyrelsen under kalenderåret godkänna ändringar.

(rubriken upphävs)

(8 § upphävs)

(9 § upphävs)

(10 § upphävs)

(rubriken upphävs)

(13 § upphävs)

Gällande lydelse

skall åtminstone en representera arbetsgivarorganisationerna och en arbetstagarorganisationerna i landskapet.

Ekonomiska rådet väljer vid första sammanträde efter nyval inom sig viceordförande för rådets mandattid.

14 §

Ekonomiska rådet åligger

1) att omhänderta den i 8 § avsedda ekonomiska planeringen och verkställa därav föranledda undersökningar och utredningar;

2) att samordna sin verksamhet med den ekonomiska planeringen som bedrivs av landskapsstyrelsens finansavdelning och kommunerna;

3) att i ekonomiska planeringsfrågor tillhandagå landskapsstyrelsen med uppgifter och utlåanden; samt

4) att framlägga förslag till åtgärder som är av betydelse för den ekonomiska planeringen.

15 §

Planeringsorgans sammanträden ledes av ordföranden och vid förfall för honom av viceordföranden.

Planeringsorgan är beslutfört då minst hälften av dess medlemmar är närvarande.

16 §

Inom ramen för upptagna anslag kan planeringsorgan för särskilda utredningar tillsätta arbetsgrupper, i vilka utomstående sakkunniga kan inväljas som medlemmar.

Planeringsorgan äger utöver fastställd verksamhetsplan och budget med landskapsstyrelsens tillstånd rätt att för visst

Föreslagen lydelse

(14 § upphävs)

15 §

Planeringsrådets sammanträden ledes av ordföranden och vid förfall för ordföranden av viceordföranden.

Planeringsrådet är beslutfört då minst hälften av dess medlemmar är närvarande.

16 §

Inom ramen för upptagna anslag kan planeringsrådet för särskilda utredningar tillsätta arbetsgrupper, i vilka utomstående sakkunniga kan inväljas som medlemmar.

Planeringsrådet kan utöver fastställd verksamhetsplan och budget med lands-

Gällande lydelse

uppdrag anlita konsulter.

Planeringsorgan äger rätt att vid sammanträde höra sakkunniga.

17 §

Beslut i planeringsorgan eller i 16 § avsedd arbetsgrupp fattas med enkel röstövervikt. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst, förutom vid val då lotten avgör.

Val inom planeringsorgan förrättas med iakttagande av i tillämpliga delar de bestämmelser som gäller för val i landskapsstyrelsen.

18 §

Planeringsrådet och ekonomiska rådet äger årligen hålla minst två gemensamma sammanträden för att handlägga planeringsfrågor av större samhällspolitisk bärvidd. Vid sådant sammanträde ledes ordet av planeringsrådets ordförande och vid förfall för honom av ekonomiska rådets ordförande.

Vid det första av de i 1 mom. avsedda sammanträdena skall förslag till verksamhetsprogram för planeringsorganen under året behandlas. De därvid godkända programmen skall underställas landskapsstyrelsen för fastställelse.

19 §

Medlem i planeringsorganen tillkommer arvode enligt de grunder som gäller för kommittéarvoden i landskapsförvaltningen. Till ordförande kan inom ramen för i årsstaterna anvisade belopp erläggas ett av landskapsstyrelsen fastställt månatligt arvo-

Föreslagen lydelse

kapsstyrelsens tillstånd för visst uppdrag anlita konsulter.

Planeringsrådet kan vid sammanträde höra sakkunniga.

17 §

Beslut i **planeringsrådet** eller i 16 § avsedd arbetsgrupp fattas med enkel röstövervikt. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst, förutom vid val då lotten avgör.

Val inom **planeringsrådet** förrättas med iakttagande av i tillämpliga delar de bestämmelser som gäller för val i landskapsstyrelsen.

(18 § upphävs)

19 §

Medlem i **planeringsrådet** tillkommer arvode enligt de grunder som gäller för kommittéarvoden i landskapsförvaltningen. Till ordförande kan inom ramen för i **bud-**

Gällande lydelse

de.

8 kap.

Planeringsbyrån och ekonomiska sekretariatet.

21 §

Beredningsorgan för ekonomiska rådet är ekonomiska sekretariatet som förestås av utvecklingsplaneraren.

För ekonomiska rådets behov kan inom ramen för landskapets ordinarie årsstat inrättas en extraordinarie utvecklingsplanerartjänst samt anställas andra extraordinarie befattningshavare och tillfälliga funktionärer.

22 §

På regionplanechefen ankommer

6) att följa med ekonomiska sekretariatets verksamhet;

23 §

På utvecklingsplaneraren ankommer

1) att bereda och föredraga de ärenden som handläggs i ekonomiska rådet;

2) att uppsätta och låta utskriva expeditioner samt vidtaga andra verkställighetsåtgärder i anledning av ekonomiska rådets beslut;

3) att tilhandagå ekonomiska rådet med utredningar och utlåtanden vilka äger samband med ekonomiska rådets uppgifter;

4) att följa med planeringsbyråns verksamhet; samt

Föreslagen lydelse

geten anvisat belopp erläggas ett av landskapsstyrelsen fastställt månatligt arvode.

8 kap.

Planeringsbyrån.

(21 § upphävs)

(6 punkten upphävs)

(23 § upphävs)

Gällande lydelse

5) att fullgöra övriga uppgifter som ekonomiska rådet eller landskapsstyrelsen efter ekonomiska rådets hörande ålagt honom.

24 §

Angående tjänstemännens vid planeringsbyrån och ekonomiska rådet rättigheter och skyldigheter gäller i tillämpliga delar vad angående tjänstemän och befattningshavare vid landskapets centrala ämbetsverk är stadgat.

Kompetensvillkor är

1) för regionplanechefen lämplig slutexamen från högskola och tidigare erfarenhet av samhällsplanering;

2) för utvecklingsplaneraren: lämplig slutexamen från högskola; samt

3) för övriga tjänstemän och befattningshavare för arbetsuppgifterna nödig utbildning och erfarenhet.

25 §

I 20 och 21 §§ nämnda tjänstemän utnämnes av landskapsstyrelsen efter planeringsrådets eller ekonomiska rådets hörande.

26 §

Närmare bestämmelser angående fysisk och ekonomisk planering utfärdas av landskapsstyrelsen genom landskapsförordning.

Föreslagen lydelse

24 §

Kompetensvillkor är för regionplanechefen lämplig slutexamen från högskola och tidigare erfarenhet av samhällsplanering samt för övriga tjänstemän för arbetsuppgifterna nödig utbildning och erfarenhet.

25 §

I 20 § nämnda tjänstemän utnämns av landskapsstyrelsen efter planeringsrådets hörande.

26 §

Närmare bestämmelser om fysisk planering kan utfärdas av landskapsstyrelsen genom landskapsförordning.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1993.